Valtiovarainministeriö

Kekäläinen Antti (VM)
Järvenpää Soila (VM)

Neuvostoraportti

9.10.2024

EU/8/2024-VM-137

ECOFIN-neuvoston 8.10.2024 ja Euroryhmän sekä laajennetun kokoonpanon 7.10.2024 kokoukset, Luxemburg; Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 8.10.2024 ja Euroryhmä 7.10.2024

Talouden elpymisen asiakohdassa neuvosto hyväksyi Liettuan ja Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset, ja komissio antoi tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta.

Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutukset asiakohdassa komissio antoi tilannekatsauksen Ukrainan taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta sekä Ukrainan tukivälineen toimeenpanosta sekä kertoi Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käyttöä koskevista ehdotuksista. Puheenjohtajan mukaan ehdotuspaketin kolme osaa on menossa 9.10.2024 Coreperiin hyväksyttäväksi. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui tarve edetä nopeasti koko paketin suhteen, mukaan lukien pakoteregiimin muutos. Puheenvuoroissa korostui myös tarve toimia yhtenäisesti G7-kumppaneiden kanssa. Puheenjohtajan mukaan pakoteregiimin muutokseen palataan marraskuussa.

Neuvosto kävi lyhyen näkemystenvaihdon vuoden 2024 eurooppalaisella ohjausjaksolla saaduista opeista. Tämän lisäksi neuvosto hyväksyi EU:n yhteiset linjaukset lokakuussa pidettävään G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokoukseen sekä EU:n lausunnon Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean kokoukseen sekä ilmastorahoituspäätelmät marraskuussa pidettävään YK:n ilmastonmuutoskonferenssiin (COP 29).

Muissa asioissa puheenjohtaja ja komissio kertoivat ajankohtaisista rahoitusmarkkinasääntelyhankkeista. Lisäksi komissio esitteli ministereille edistymistä rahoituspalvelualan lainsäädännön toimeenpanossa.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa keskusteltiin digitaalisesta eurosta, kilpailukyvystä ja pääomamarkkinoista. Euroryhmä on käsitellyt kilpailukykykysymystä monesta eri näkökulmasta viimeaikaisissa kokouksissa ja tarkoitus on edetä kohti julkilausumaa aiheesta. Pääomamarkkinaunionia koskevassa keskustelussa Euroopan investointipankin (EIP) pääjohtaja Nadia Calviño alusti keskustelua kertomalla erilaisista EIP:n aloitteista. Varsinaisessa euroryhmässä käsiteltiin valuuttakurssikehitystä valmistautumisena kansainvälisiin kokouksiin. Ranskan uusi talous-, rahoitus- ja teollisuusministeri Antoine Armand kertoi uuden hallituksensa politiikkaprioriteeteista.

Muut asiat

Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin

Puheenjohtaja kertoi ajankohtaisten rahoitusmarkkinasääntelyhankkeiden tilanteesta. Pj. Unkari on valmis aloittamaan toimielinten väliset kolmikanta- eli trilogineuvottelut Euroopan parlamentin kanssa pankkien kriisinratkaisu- ja talletussuojasääntelyn uudelleentarkastelusta (CMDI), vähittäissijoittaja-strategiaa (RIS) koskevista ehdotuksista sekä raportointivelvoitepaketista.

Komissio toivoi neuvostolta ponnisteluja erityisesti pääomamarkkinaunionille tärkeässä maksukyvyttömyyssäädösten harmonisaatioehdotuksessa. Lisäksi komissio toisti toiveensa sekä CMDI että RIS -paketteihin liittyen, että trilogineuvotteluissa näissä kahdessa aiheessa päädyttäisiin lähemmäs komission alkuperäisiä ehdotuksia. Maksupalvelupaketin (PSD/PSR) osalta komissio painotti sitä, että neuvottelut saataisiin etenemään nopeammin, koska tällä paketilla EU vastaa lisääntyneisiin maksupalveluhuijauksiin.

Taloudellinen elpyminen Euroopassa
a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano
b) Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

Komissio antoi tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Komission mukaan RRF-välineestä on tähän mennessä myönnetty tukea noin 267 mrd. euroa eli noin 41 prosenttia koko välineestä. Tukea on saanut 26 jäsenvaltiota. Tavoitteena on saada vuoden loppuun mennessä allokoitua noin 300 mrd. euroa eli noin 50 prosenttia välineestä. Komissio muistutti, että suunnitelmien päivitysten kautta voidaan pyrkiä kiihdyttämään välineen toimeenpanoa. Komissio julkaisee tämän viikon aikana vuosiraporttinsa RRF-välineestä. Komissio totesi, että Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ETT) on julkaissut syksyn aikana kaksi erityiskertomusta RRF-välineestä. Komission mukaan toimeenpanon edistymistä kuvaava raportti ei ole huomioinut vuoden 2024 aikana tehtyjä maksatuksia ja vihreän siirtymän osalta ETT käyttää erilaista laskukaavaa.

Komissio esitteli lyhyesti Liettuan ja Portugalin päivitetyt suunnitelmat, jotka ovat kohdennettuja päivityksiä eivätkä muuta suunnitelmien kunnianhimoa.

Puheenjohtaja totesi, että neuvosto hyväksyi Liettuan ja Portugalin suunnitelmien päivitykset.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Puheenjohtaja totesi, että se on pyrkinyt viemään komission ehdotuksia eteenpäin neuvostossa ja että se pyrkii saavuttamaan 9.10.2024 Coreperissa yhteisymmärryksen Ukrainan lainoja koskevasta yhteistyömekanismista ja makrotaloudellisesta rahoitusavusta (MFA-laina) Ukrainalle, sekä tuottojen kohdentamista koskevan asetuksen muutoksista. Puheenjohtaja on luottavainen, että Euroopan parlamentti voi äänestää ehdotuksista 22.10.2024 täysistunnossa, jonka jälkeen neuvosto hyväksyy asian kirjallisella menettelyllä.

Komissio kertoi Ukrainan taloudellisesta tilanteesta. Ukrainan rahoitusvajeen vuodelle 2025 arvioidaan olevan noin 41,5 mrd. Yhdysvaltain dollaria, sillä oletuksella, että sota loppuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Siksi Ukrainan tukeminen on kriittistä. Kesäkuussa G7-maiden johtajat sopivat toimista, joilla voitaisiin tarjota Ukrainalle 50 mrd. dollaria lisärahoitusta nk. ERA-lainoina, jotka maksettaisiin takaisin Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisillä tuotoilla. Eurooppa-neuvosto pyysi kesäkuun lopussa neuvostoa viemään asiaa eteenpäin. Siksi komissio ja ulkoasiainedustaja julkaisivat syyskuussa ehdotuspaketin, joka koostuu Ukrainan lainoja koskevasta yhteistyömekanismista, EU:n 35 mrd. euron MFA-lainasta Ukrainalle, Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käytön jakosuhteen muuttamisesta (95 prosenttia EU-budjettiin lainoja koskevan

yhteistyömekanismin kautta ja 5 prosenttia rauhanrahastoon) sekä pakoteregiimiin muuttamisesta, jossa Venäjän keskuspankin varojen jäädytyksen sykli muutettaisiin 36 kuukauteen.

Komissio totesi, että Kanada, Iso-Britannia ja Japani ovat jo ilmaisseet halukkuutensa liittyä mukaan, mutta erityisesti USA:n mukaantulo merkittävällä summalla, vaatii muutoksen EU:n pakoteregiimiin. Komissio muistutti, että pakoteregiimin muutos vaatii yksimielisyyden neuvostossa ja mikäli halutaan hyödyntää monivuotista rahoituskehystä (MFF), niin päätökset tulee tehdä tämän vuoden aikana. Komissio kertoi, että Euroopan parlamentti on ilmaissut halukkuutensa edetä nopeasti.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui tarve edetä nopeasti koko paketin suhteen, mukaan lukien pakoteregiimin muutos. Puheenvuoroissa korostui myös tarve toimia yhtenäisesti G7-kumppaneiden kanssa. Italia totesi, että G7-puheenjohtajana se pyrkii viemään G7-sopua eteenpäin. Heinäkuun G7-kokouksessa Rio de Janeirossa oli ymmärrys siitä, että sopu pitäisi saada konkreettiseksi 25.10.2024 mennessä. Italia tukee nopeaa hyväksyntää ja toivoo, että pakoteregiimin muutoksesta voidaan sopia.

Suomi toivotti puheenvuorossaan tervetulleiksi komission ehdotukset sekä saavutetun alustavan sovun lainayhteistyömekanismista ja MFA-lainasta Ukrainalle. Lisäksi Suomi painotti, että on keskeistä muuttaa pakoteregiimiä ja että 26 jäsenvaltioita on yhtä mieltä tästä asiasta. Lisäksi on jatkettava työtä pakotteiden kiertämisen estämiseksi. Tulee myös varmistaa, että EU pysyy oikealla tiellä irtaantumisessa Venäjän fossiilisesta energiasta.

Puheenjohtaja kiitteli puheenvuoroista ja otti tiedoksi pyynnöt nopeasta edistymisestä. Pakoteregimiin muutoksen suhteen palataan asiaan myöhemmin marraskuussa.

Eurooppalainen ohjausjakso 2024; Saadut opit ja jatkotyö

Puheenjohtaja totesi, että nyt valmistellaan uuden finanssipoliittisen sääntökehikon mukaisia suunnitelmia ja ollaan sitä kautta siirtymässä uuteen aikaan. Ohjausjakson prosessi on keskeinen ja sen tehtävänä on varmistaa monenkeskinen valvonta. Talous- ja rahoituskomitean (EFC) puheenjohtaja on valmistellut komiteakeskusteluista kirjeen ministereille.

Komissio totesi, että vuosi 2024 on ollut poikkeuksellinen Euroopan parlamentin vaalien sekä uuden finanssipoliittisen sääntökehikon voimaantulon takia. Komissio painotti fokusta kilpailukykyyn maakohtaisissa suosituksissa (CSR). Komissio totesi, että maakohtaiset suositukset ovat vuosittainen prosessi, mutta koska jäsenvaltioilla tulee olemaan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, niin maakohtaisten suositusten luonne ehkä muuttuu hieman.

EFC:n puheenjohtaja totesi, että aikataulut ovat olleet tänä vuonna erittäin tiukat. Seuraavan ohjausjakson syklin suhteen on vielä avoimia kysymyksiä, joista keskustelaan komiteassa tulevien kuukausien aikana.

Kansainväliset kokoukset

a) G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 25.-26.7.2024 kokouksen seuranta

b) G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.-24.10.2024 kokouksen ja IMF:n vuosikokousten valmistelu: EU:n yhteiset linjaukset ja lausunto IMFC:lle

Asiakohdassa hyväksyttiin EU:n yhteiset linjaukset G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.-24.10.2024 kokoukseen sekä EU:n lausunto Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean kokoukseen (IMFC). Pj. kertoi lyhyesti myös heinäkuun G20-kokouksen pääkeskusteluista mm. kv. verotuksen suhteen ja matalan tulotason maiden tukemisesta.

Päätelmät ilmastorahoituksesta 11.-22.11.2024 pidettävään YK:n ilmastonmuutoskonferenssiin (COP29)

Puheenjohtaja kertoi nyt hyväksyttävänä olevien ilmastorahoituspäätelmien sisällöstä lyhyesti. Kuten normaalisti, päätelmät eivät vielä sisällä EU:n lukua ilmastorahoituksesta ja siksi päätelmiä täydennetään, kun luvut ovat varmistuneet ja päätelmät menevät marraskuun Ecofin-neuvostoon.

Puheenjohtaja totesi, että neuvosto hyväksyi päätelmät.

Muut asiat

Tilannekatsaus rahoituspalvelualan lainsäädännön toimeenpanoon

Komissio esitteli ministereille rahoituspalvelualan lainsäädännön toimeenpanon tilannetta ja kannusti jäsenvaltioita lainsäädännön ajanmukaiseen toimeenpanoon.

Suomen edustajat
Valtiovarainministeri Riikka Purra ja virkamiesvaltuuskunta

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa 8.10.2024

1. **Digieuro – tilannekatsaus muuttuvassa maksujen ekosysteemissä**

Euroopan keskuspankki (EKP) esitteli digitaaliseen euroon liittyvää teknistä työtä ja komissio ja puheenjohtajavaltio-Unkari antoivat tilannekatsauksen lainsäätäjien välisten keskustelujen etenemisestä. Keskustelussa ministerit vaihtoivat näkemyksiä digitaalisen euron keskeisistä poliittisista tekijöistä Euroopan maksujärjestelmien laajemmassa kontekstissa. Asiakohdassa nousi esille muutosnopeus eurooppalaisessa maksamisen maailmassa. Ministerit keskustelivat maksuteknologioissa tapahtuvista edistysaskeleista ja siirtymisestä käteisestä vapaisiin maksutapahtumiin, jotka ovat muuttaneet näkymiä euron tulevaisuudesta. Digitaalisen euron käyttöönoton pitäisikin varmistaa, että euro säilyy merkittävänä valuuttana nopeasti muuttuvassa digitaalisessa ja maksumaailmassa.

Ministerit totesivat vielä, että viestintä edelleen avain digitaalisen euron mahdollisen tulevan käyttöönoton onnistumiselle. Viime kädessä kansalaiset itse tekevät päätöksen digitaalisen euron käyttöönotosta, joten heidän näkemyksensä ja luottamus ovat olennainen osa tätä hanketta. Euroryhmä jatkaa poliittista sitoutumistaan hankkeen etenemisen varmistamiseksi.

2. **Euroalueen kilpailukyky: keskustelu työn viimeistelemiseksi**

Asiakohdassa ministerit keskustelivat kilpailukyvystä ja toimista sen edistämiseksi. Keskustelu oli osa noin vuosi sitten aloitettua temaattisten keskustelujen työtä. Euroryhmä on käsitellyt kilpailukykykysymystä monesta eri näkökulmasta viimeaikaisissa kokouksissa ja tarkoitus on edetä kohti julkilausumaa aiheesta. Ministerit keskustelivat euroryhmässä politiikkatoimista, jotka voisivat olla euroryhmän julkilausumaluonnoksen avainelementtejä. Työskentely julkilausuman parissa jatkuu komiteatasolla, ja marraskuussa euroryhmän tavoitteena on päästä yhteisymmärrykseen tekstistä Euroopan unionin kilpailukyvyn parantamisesta tulevina vuosina.

3. Pääomamarkkinaunioni – tilannekatsaus sovituista aloitteista, ml. toimet, joilla edistetään keskisuurten yritysten rahoitusta

Pääomamarkkinaunionia koskeva keskustelu oli osa pääomamarkkinaunionin tulevaisuutta koskevan lausunnon jatkotoimia. Keskustelussa ministerit keskittyivät siihen, miten pääomamarkkinoita voidaan kehittää tukemaan keskisuuria yrityksiä kaikissa EU-maissa ja mikä Euroopan investointipankin (EIP) rooli voisi olla tämän toteuttamisessa. EIP:n pääjohtaja Nadia Calviño alusti keskustelua kertomalla erilaisista aloitteista, joita EIP harkitsee tarjotakseen kohdennettua tukea EU:n innovatiivisille yrityksille, jotta ne voivat kasvaa Euroopassa. Ministerit toivat keskustelussa esille, että pääomamarkkinaunionihankkeen poliittisen vauhdin ylläpitäminen on todella tärkeä prioriteetti euroryhmälle. Keskustelu jatkuu euroryhmässä marraskuussa, jolloin tarkoitus on arvioida erilaisia askelia, joita on toteutettu pääomamarkkinoilla kansallisella tasolla.

4. Lokakuun Eurohuippukokouksen valmistelut

Euroryhmän puheenjohtaja Paschal Donohoe kertoi valmistelevansa kirjettä euroryhmän menneistä keskusteluista ja tulevista suuntaviivoista eurohuippukokousta varten. Eurohuippukokous järjestetään näillä näkymin lokakuun huippukokouksen yhteydessä.

Euroryhmä 8.10.2024

1. Kansainvälisten kokousten valmistelu, ml. valuuttakurssien kehitys

Asiakohdassa käsiteltiin euron valuuttakurssikehitystä. Valuuttakurssikeskustelu käydään euroryhmässä kaksi kertaa vuodessa osana Washingtonin kansainvälisten kokousten valmisteluja. Tässä asiakohdassa Italian valtiovarainministeri Giancarlo Giorgetti kertoi Italian G7-puheenjohtajuuden tasolla tapahtuvasta työstä.

2. Ranskan hallituksen politiikkapainopisteet

Ranskan uusi talous-, rahoitus- ja teollisuusministeri Antoine Armand kertoi uuden hallituksensa politiikkaprioriteeteista.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Riikka Purra ja kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden alivaltiosihteeri Leena Mörttinen (VM).